

syns, hörs och luktar!

Sörmländska storspelmän har det funnits många. Du möter dem på utställningen i Nyköping.

En utställning, där besökarna får användning för både syn, hörsel och luktsinne! Ja, något så märkligt erbjuder Södermanlands museum i sommar i Konsthallen intill Nyköpingshus.

"Trollfiol och syndaskrynkla" är titeln på utställningen, som handlar om folkmusik i alla former. Västra Sörmland intar en framträdande roll genom att några verkliga profiler finns med. Det är Millerste-Kal från Österåker, Olof August Widmark från Vingåker, den i Sörmland och norra Östergötland legendariske virtuosen och slarvern C.A. Lindblom från Rejmyre, samt från modern tid eldsjälens och upptecknarens Gustaf Wetter från Katrineholm.

Det finns alltså goda skäl att besöka utställningen, som står kvar ända till 13 oktober och som ordnas av museet i nära samarbete med 60-årsjubilerande Södermanlands Spelmansförbund och länets hembygdsförbund.

Framstående

Folkmusiken i Sörmland har 300-åriga anor och sägs både i kvantitet och kvalitet kunna mäta sig med de mera namnkunniga landskapen Dalarna och Hälsingland.

På utställningen, och i en rad arrangemang i anslutning till den, kan man möta folkmusikens olika skepnader. Man kan så att säga vandra genom utvecklingen och i olika rum och stugor möta musiken som den kunde ta sig ut. Man får se de gamla spelmännen på bilder och deras instrument i verkligheten, och man får höra musiken spelas!

I många former

Man möter musik till vardags och fest, i fina salonger, på religiösa möten, i folkrörelserna, på i drängstugan. I den senare kan man för övrigt sticka in huvudet och få höra mustiga historier och visor, om man står ut med den särpräglade doften av snus och svett...

Spelmansstämmorna presenteras på bilder och man får även be-

kanta sig med olika slags instrument. Som avslutning kan man i ett av rummen få en inblick i den allt populärare hobbyn att bygga sig en nyckelharpa.

Trollfiol

Trollfiolen, som finns med i utställningens namn, är med i verkligheten. Den har tillverkats av Millerste-Kal, Karl Eriksson, den omtyckte Österåkersspelmannen, som gjorde minst två sådana fioler och som dessutom gjorde många uppteckningar av såväl musik som traditioner.

Syndaskrynklet, dragspelet, representeras av legendariske Wappersta-Lasse, Gustav Larsson (1894-1976), som köpte sitt första dragspel för 80 öre och med tiden blev dragspelskung.

Den främste

Olof August Widmark, av många ansedd som Sörmlands främste spelman, finns också representerad. Han föddes i Östra Vingåker 1824 och avled vid Lilla Kulltorp i V. Vingåker 1978. Hans minnessten finns vid Östra Vingåkers kyrka.

Carl August Lindblom från Skedevi har hedrats med ett eget rum. Han var en gudabenådad spelman, som kunde hantera "getingen" - den lilla fiolen - så att möblerna hoppade. Men han

Skedevispelmannen C.A. Lindblom kunde spela så att stolarna hoppade. Det gör han på utställningen också...

lär också ha varit en slarver, svår på flickor och starka drycker.

Fiolen i kistan

Lindblom föddes 1832. Han avled 1898 på Rejmyre sjukstuga och hans sista önskan var att "getingen" skulle få följa honom i kistan.

Tyvärr har det, trots idoga ef-

terforsknings, inte gått att få fram något fotografi på Lindblom, men flera äldre människor har berättat om honom. Spelmansförbundet i Östergötland och Sörmland har för övrigt i samarbete med läns museet i Nyköping, gett ut en förtämlig skrift om Lindblom, med uppteckningar av många Lindbloms-låtar.

Text och foto: HALDO